

İflas Kapandıktan Sonra Borçluya Ait Yeni Mal Bulunması (İİK M. 255)

Finding New Property That Belonging to The Debtor After Closing of
The Bankruptcy (Clause 255 of Enforcement and Bankruptcy Law)

Doç. Dr. Serdar Kale

Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Usul Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

ABSTRACT

After closing of the bankruptcy, there can be a good or right that belongs bankrupt but is not included in bankrupt's estate, and should be included in bankrupt's estate. In this case, there will be a hope for creditors that could not have obtained their credits. If there is a property or right that not subject to liquidation after the closing of the bankruptcy, bankruptcy office will convert that property or right into money and distribute money to creditors that could not collect exactly their credits, according to the order.

Keywords: Closing of the Bankruptcy, Bankrupt, Bankrupt's Estate, Creditors, Credits

İflas masasındaki malların tamamının satılıp, paraların kesin dağıtılması ve alacağını tamamen alamamış olan alacaklılara aciz vesikasının verilmesiyle iflas tasfiyesi tamamlanacaktır. İflas tasfiyesinin tamamlanması, iflasın kapanması için yeterli değildir. İflasın kapanması için, iflasın açılmasına karar veren ticaret mahkemesinin iflasın kapanmasına da karar vermesi gerekir (İİK m.254). İflasın kapanması talebini inceleyen ticaret mahkemesinin, masaya ait tüm mal ve hakların satılması, satış sonucunda elde edilen paraların alacaklılara kesin dağıtılması ve alacağını alamamış alacaklılara aciz belgelerinin verilmiş olması durumunda iflasın kapanmasına karar vermesi gerekecektir¹.

1) Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin-Özkan/Özokes, s.771; Kuru, s.1374; Karlı, s. 531; Muşul, s.1423.

Ticaret mahkemesinin iflasın kapanmasına ilişkin kararı iflas dairesi tarafından ilan edilir (İİK m.166/III; m.254/IV). Bu ilandan itibaren on gün içinde ticaret mahkemesi tarafından verilen iflasın kapanmasına ilişkin karar temyiz edilebilir. Bu kararın kesinleşmesinden sonra iflas dairesinin, iflasın açıldığını bildirmiş olduğu yerlere, iflasın kapandığını da bildirmesi gerekir (İİK m. 166/III). İflasın kapandığına ilişkin bildirim yapılacağı önemli yerlerden birisi de ticaret sicil müdürlükleridir. İlgili ticaret sicil müdürü, iflasın kapandığını re'sen tescil edecektir (Ticaret Sicil Yönetmeliği m. 136-137). İflasın kapanmasının tescili ve müflisin sicildeki kaydının silinmesi ile birlikte tüzel kişi tacirlerin hak ehliyetleri ve dolayısıyla taraf ehliyetleri sona erecektir².

Gerek iflas tasfiyesinin sonucunda gerekse diğer tasfiye türleri neticesinde tüzel kişiliği sona eren şirketlere ait mal veya hakların sonradan ortaya çıkması olasıdır. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, bu durumu öngörerek mülga Ticaret Kanunu'nda olmayan bir maddeyi "ek tasfiye" başlığıyla 547. maddede düzenlemiştir. İlgili maddede ek tasfiye işlemlerinin yapılması zorunlu olan hallerde kanunda öngörülen kimselerin şirket merkezinin bulunduğu asliye ticaret mahkemesinden, ek tasfiye işlemleri tamamlanuncaya kadar, şirketin yeniden tescilinin istenebileceği hükme bağlanmıştır. İşte şirkete ait bazı aktif malvarlığı değerlerinin tasfiyede dikkate alınmaması gibi bazı sebeplerin varlığı halinde tasfiyesi sonrası durum olarak adlandırdığımız hukuki statü ortaya çıkacaktır. Ek tasfiye talebinin haklı görülmesi halinde mahkemece, tasfiyesi tamamlanmış ve ticaret sicilinden silinmiş şirketin yeniden tescil edilmesi kararı verilecek ve bu işlemlerin yapılması için son tasfiye memurları veya yeni bir veya birkaç kişi tasfiye memuru olarak atanarak tescil ve ilan edilecektir. TTK m. 547'de düzenlenen ek tasfiyeye ilişkin bu açıklamalar şirketlerin iflasından sonra yeni mal bulunması halinde geçerli olamayacaktır. Zira İİK m. 255'te iflasın kapanmasından sonra yeni mal bulunması hali özel olarak açıkça düzenlenmiştir. Şu halde İİK m. 255'in uygulama alanı bulacağı hallerde TTK m. 547'ye müracaat imkânı bulunmamaktadır.

İflasın kapanmasından sonra aslında masaya dâhil olması gereken ve fakat bir şekilde tasfiyenin dışında kalmış malvarlığına sıklıkla rastlanılmaktadır. Bu durumun genellikle iki sebebi bulunmaktadır. Birincisi, borçlunun önemli malvarlığı değerlerini alacaklılarından kaçırma düşüncesi; diğer önemli sebebi de küreselleşen ekonomik yapılar çerçevesinde borçlunun ülke dışında başka yerlerde malvarlığının bulunması ve bu malvarlığı değerlerinin tasfiye dışında kalmış olması ihtimalidir.

Tasfiye sürecinde masaya ait bir mal bulunmaması durumunda alacaklılar, tasfiye masraflarını karşılayıp adi tasfiye yoluyla sürecin sonlandırılmasını is-

2) Tasfiye sonrası şirketlerin taraf ehliyeti konusunda ayrıntılı bilgi için bkz. Kale, s.209- 212.

teyebilecekleri gibi, tasfiyenin basit tasfiye olarak devamı da mümkündür. Tüm bu söylenenlerle birlikte masaya ait hiçbir malın bulunmaması halinde iflas tasfiyesi tatil edilecektir. Şayet tasfiyenin tatiline karar verildikten sonra masaya ait malların bulunduğu tespit edilir ve bulunan bu malların değeri tasfiye giderlerini karşılayacağı anlaşılırsa iflas dairesinin tasfiyenin tatili kararını kaldırıp, tasfiyeye devam etmesi gerekecektir. Bu halde inceleme konumuz olan İİK m. 255'in uygulanması mümkün olmayacaktır, zira burada henüz tamamlanmış bir tasfiye ve hazırlanmış bir sıra cetveli yoktur³.

İİK m. 255'te iflasın kapanmasından sonra borçluya ait yeni bir mal bulunması halinde yapılacak işlemler düzenlenmiştir. Bu maddenin amacı, haksız bir şekilde masaya girmemesi sebebiyle iflas tasfiyesine konu olmayan ve bu sebeple de alacaklıların tatmininde kullanılmayan malın sonradan ortaya çıkması halinde bu durumdan alacaklıların zarara uğramasının önüne geçilmesidir. İşte iflasın kapanmasından sonra bu şekilde bir malvarlığı değerinin bulunması, iflas tasfiyesinin yeni bulunan malvarlığıyla sınırlı olarak yeniden açılması sonucunu doğuracaktır. Fakat bu durumu, iflasın yeniden açıldığı şeklinde anlamamak gerekir. Zaten iflas tasfiyesinin yeniden açılmasına ilişkin açık bir düzenleme İİK'da yer almamaktadır. İİK m. 255 dikkatli incelendiğinde sadece paraya çevirme ve dağıtmada kolaylıklar bulunduğu görülmekte, buradan da tasfiyenin yeniden açılacağı sonucu çıkarılmamalıdır. Zaten genel iflasa ilişkin hükümlerin tamamen uygulanmasını beklemek de mümkün değildir. Tasfiye, sadece yeni bulunan mala ilişkin olarak bir anlamda ek tasfiye şeklinde devam etmektedir.

Tasfiyeden sonra yeni bir mal bulunması halini hükme bağlayan İİK m. 255'in işlerlik kazanabilmesi için alacaklılardan birisi iflas dairesini harekete geçirebileceği gibi, iflas dairesi re'sen de harekete geçip, yeni bulunan mala vaziyet edip satabilir. Hatta üçüncü kişilerin dahi iflas dairesini harekete geçirebilmeleri mümkündür.

I- İflas Tasfiyesinden Sonra Tartışmasız Olarak Borçluya Ait Olan Bir Mal veya Hakkın Bulunması

İİK m.255'in uygulanabilmesi için ilk olarak iflasın kapanmasından sonra borçluya ait bir malvarlığının bulunması gerekir. Bu mal veya hakların en erken, iflas idaresinin veya dairesinin, iflasın kapanması için son raporu asliye ticaret mahkemesine vermesinden sonra bulunması gerekir⁴. Borçluya ait malvarlığı-

3) Kuru, s.1287.

4) Staehelin/Bauer/Staehelin, Art. 269 Rdn. 4.; Üstündağ, İİK m.255 hükmünün uygulanabilmesi için, mutlaka iflasın kapanmasına mahkemenin karar vermesinin aranmayacağı, henüz kapanma kararı verilmemiş olmakla birlikte, tasfiye sonucunda elde edilen paraların paylaşılarak, dosyanın asliye ticaret mahkemesine gönderilmesiyle birlikte bu hükme göre hareket edilmesi gerektiği görüşünü savunmaktadır. İflas Hukuku, s.186. Berkin de aynı görüşü savunmaktadır (Berkin s.312).

nın tasfiyenin üzerinden çok uzun zaman geçtikten sonra bulunması halinde de İİK m.255 hükümlerinin uygulanması gerekir. Bu noktada şöyle bir soru sorulabilir: Tasfiye giderlerinin ödenmemesi sebebiyle iflas tasfiyesinin ertelenmesi faraziyesinde, sonradan masaya ait bir mal bulunursa yine de İİK m.255 hükmü işlerlik kazanabilecek midir? İsviçre Federal Mahkemesinin eski tarihli bir kararında, iflasın kapanmasından sonra bulunan malların paraya çevrilerek alacaklılara dağıtılmasının ancak iflas tasfiyesinin tamamlanması halinde mümkün olabileceği, tasfiye masraflarının bulunmaması sebebiyle iflasın tatil edilmesi durumunda ise İİK'nın 269. maddesinin (İİK m.255) tatbik edilemeyeceği hükme bağlanmıştır⁵. Hukukumuzda da benzer görüşün sonradan bulunan malın en azından basit tasfiye masraflarını karşılamaya yeteceği hallerde kabul edilmesi gerekir. Şayet, tasfiye giderlerinin ödenmemesi halinde iflas tasfiyesi ertelenmişse ve sonradan tasfiye dışında kalmış bir mal varlığı değeri basit tasfiye giderlerini karşılamaya yetecek halde ise bu durumda İİK m. 255 hükmünün uygulanması mümkün olmayacaktır. Aksi durumda da, yani sonradan bulunan malın değerinin basit tasfiye giderlerini dahi karşılayamaması halinde de, İİK m. 255 hükmünün uygulanması mümkün olmayacaktır. Çünkü burada da henüz tamamlanan bir tasfiye yoktur ve dolayısıyla sıra cetveli de düzenlenmemiştir.

İflaşın kapanmasından sonra masaya ait mal veya hakkın bulunması hususu İİK m. 255'te tasfiyeden hariç kalmış bir malın bulunması olarak ifade edilmiş, mehz İsviçre İİK m. 269' da da benzer ifadelerle, masaya ait olması gerekirken tasfiyeye konu edilmemiş malvarlığı şeklinde hükme bağlanmıştır. Gerek İsviçre doktrininde gerekse de Türk hukukunda tasfiye sonrasında masaya ait olduğu tespit edilen bu malvarlığı değerleri için "yeni bulunan mal" teriminin kullanıldığı da görülmektedir. Bu itibarla öncelikle "yeni bulunan mal" kavramına açıklık getirmek gerekir. Özü itibariyle aslında masaya ait olan bir mal veya hak, iflas tasfiyesinden hariç kalmıştır ve iflas kapandıktan sonra bu mal veya haktan haberdar olunmuştur. Örneğin, müflisin bir bankada bulunan mevduatı iflas tasfiyesi süresince masaya dâhil olmamış, sonradan böyle bir mevduatın varlığından haberdar olunmuştur. Masaya ait olması gereken bir mal veya hakkın masa dışında kalmasında genellikle müflisin bu mal veya hakkı alacaklılarından kaçırma düşüncesi yatmaktadır.

Yeni bulunan/keşfedilen mal veya haktan söz edebilmek için iflas tasfiyesinden sonra alacaklıların veya iflas dairesinin dikkati sonucunda bir malvarlığı değerinin ortaya çıkmış olması gerekir. Bu hakkın iflas dairesi veya alacaklılar tarafından iflas tasfiyesi sırasında ne bilinmesi ne de bilinebilir olması gerekir. Başka bir ifade ile tasfiye süresince bu malların varlığı iflas idaresi veya alacak-

5) 82 II 48, Berkin, s.312.

lılar tarafından biliniyor veya bilinebilecek durumdaysa iflasın yeniden açılması faraziyesi gündeme gelemeyecektir⁶. Alacaklıların iflastan sonra ortaya çıktığı iddia edilen mal veya hakkı tasfiye sırasında zaten biliyor olmaları, bu malvarlığı veya hakkın sonradan dikkate alınabilmesini mümkün kılmayacaktır. Bu halde alacaklıların mal veya haktan feragat ettikleri sonucu ortaya çıkabilir. Şüphesiz bu sonuca ulaşabilmek için alacaklıların çoğunluğunun bu mal veya hak hakkında açık bilgi sahibi olunması gerekir⁷. Mal veya haktan feragat sonucunun ortaya çıkabilmesi için alacaklıların çoğunluğunun en azından ikinci alacaklılar toplantısının yapıldığı anda söz konusu mal ve haklardan haberdar olması gerekir⁸. İflas idaresinin, masaya ilişkin malvarlığı değerinden alacaklılarının çoğunluğunun bilgisi dâhilinde vazgeçmesi artık bu haktan feragat edildiği sonucunu doğuracaktır. İşte böyle bir feragatin konusu olan mal veya hakkın iflasın kapanmasından sonra da masa malvarlığı olarak değerlendirilebilmesi mümkün olamayacaktır. Fakat şu hususu da belirtmek gerekir ki, bu şekilde bir feragatin kolay olmayacağı açıktır. Zarara uğrayan alacaklıların şartların oluşması halinde iflas idaresinin sorumluluğu yoluna başvurmaları olasıdır (İİK m.227)⁹. Fakat bu yol alacaklılar için zaman alıcı ve masraflı bir yoldur. Bu noktada belirtmek gerekir ki, iflasın kapanmasından sonra yeni malın bulunması konusundaki inisiyatifin tamamıyla iflas dairesinde bulunmaması gerekir. He ne kadar m. 255 f. 1 hükmü, icra dairesinin sonradan bulunan mala vaziyet edip satmasından bahsetse de alacaklılardan birisi de tasfiyeden sonra müflise ait malvarlığı bulunduğunu iflas dairesine bildirebilir ve bu malın iflas dairesi tarafından satılmasını isteyebilir. Bu bildirime rağmen iflas dairesi gerekli işlemleri yapmayıp başvuruyu reddederse, ilgili alacaklı her zaman şikâyet yoluna başvurabilir.

Yeni malvarlığının ispatı konusunda yüksek bir ispat ölçüsünün aranmaması gerekir. Yeni malvarlığının ispatı için yüksek bir ölçü aranırsa, alacaklıların, müflisin malvarlığından haksız yere yararlanamamaları gibi bir sonuç ortaya çıkaracaktır¹⁰. Bununla birlikte alacaklılar tarafından ileri sürülen iflastan sonra yeni mal bulunduğu iddialarına da dikkatli yaklaşılması gerekir. Ciddiyetten uzak iddiaların dikkate alınması halinde gereksiz yere İİK m. 255 hükmü işletilebilecektir. Alacaklılar tarafından hak kötüye kullanılarak bu tür iddialar ileri sürülmüş ise bu hakkın korunmayacağı da açıktır.

6) Üstündağ, s.186.

7) Staehelin,/Bauer/Staehelin Rdn 6, Art. 269.

8) Staehelin/Bauer/Staehelin Rdn 6, Art. 269, BGE 90 III 41; Kostkiewicz/Walder, Rdn 4, Art. 269.

9) Üstündağ, s.187. Federal Mahkeme bir kararında, müflise ait malların masaya dâhil edilemesinde kusuru bulunan iflas idaresinin sorumlu olacağını belirtmiştir. BGE 116 III 96 E. 4.c.

10) Federal Mahkeme tarafından da bu görüş açıkça kabul edilmektedir. BGE 90 III 41.

Tasfiye sürecinde oldukça düşük bir değeri olduğu için tasfiyeye konu olmamış bir malın, tasfiye tamamlandıktan sonra değerlendirilmesi ve İİK m. 255 kapsamına girmesi mümkün olabilir¹¹.

Bu bağlamda akla gelebilecek bir başka sorun ise alacaklılardan birisinin, borçluya ait şüpheli bir hakkı iflasın kapanmasından sonra İİK m. 245 gereğince devralmak amacıyla sessiz kalmış olmasıdır. Masaya ait çekişmeli haktan iflas tasfiyesi sırasında haberdar olmasına rağmen, İİK m.255 f.3'te ki haktan yararlanmak isteyen alacaklının bu talebine diğer alacaklılar itiraz edebilir. Hakkın kötüye kullanılması anlamına gelecek bu türden bir sessiz kalmanın ve akabindeki talebin hukuken korunamayacağı açıktır. Benzer bir sorun çekişmeli olmayan malvarlığı hakları için de ortaya çıkabilir. Masaya ait olması gereken bir haktan zamanında haberdar olmasına rağmen sessiz kalmış bir alacaklı, iflasın kapanmasından sonra münferit olarak bu hak üzerinde icra takibi yapabilir. Aslında tasfiyeden hariç kalmış olan bu mal veya haktan tüm alacaklıların yararlanması gerekir. İşte bu gibi hallerde iflas dairesinin sonradan ortaya çıkan bu mal veya hakka el koyarak tüm alacaklıların yararına paraya çevirmesi gerekir. Alacaklılardan birisi tarafından böyle bir mal veya hak üzerinde münferit olarak cüzi takip başlatılmış ve hatta bu mallar paraya çevrilmiş ve fakat paylaştırılmamışsa iflas dairesinin bu paralara el koyması, paralar paylaştırılmışsa cüzi icrayı gerçekleştirmiş olan alacaklıya dava açması gerekir¹².

İİK m. 255'te iflas dairesinin tasfiyeden sonra bulunan mallara vaziyet edip sattıktan sonra "başka bir merasime hacet kalmaksızın" bedeli eksik almış alacaklılara dağıtılacağı belirtilmektedir. Bu noktada akla gelen soru satışın nasıl yapılacağıdır. Maddede geçen "başkaca bir merasime hacet kalmaksızın" ibaresinden anlaşılması gereken, iflas dairesince yapılacak satışın hiçbir şekilde ve süreye tabi olmayacağı anlamına gelmeyeceğidir. İflas dairesi normal bir tasfiye sürecinde olduğu gibi malların satışını açık artırma veya pazarlıkla suretiyle yapacaktır (İİK m. 241). Fakat iflasın kapanmasından sonra alacaklıların onayını almak kolay olmayacağından, iflas dairesi kendi takdirine göre malların pazarlıkla satışına karar verebilecektir¹³. Kanun koyucu iflasın kapanmasından sonra yeni mal bulunması halinde iflas dairesinin bir an önce harekete geçmesini istediğinden, iflas dairesi, satış için öngörülen sürelerin kısaltılmasına karar verebilir. Fakat her halükarda iflas dairesinin pay cetveli düzenleyerek bunu alacaklıların incelemesine sunması yerinde olacaktır¹⁴. İflas dairesinin bu işleme-

11) Staehelin/Bauer/Staehelin, Rdn 10, Art. 269.

12) Üstündağ, s. 187.

13) Berkin, s. 313; Üstündağ, s. 217.

14) Berkin, s.313; Kuru, s.1377.

ri yapabilmesi için, iflasın yeniden açılması gerekli değildir. Bu çerçevede iflas idaresinin yeniden seçilmesi veya alacaklıların toplanmasına da gerek yoktur¹⁵.

Sıra cetveline geçirilmemiş alacaklıların İİK m. 255 gereğince yapılacak dağıtmaya iştirak edebilmeleri mümkün olamayacaktır¹⁶. Alacaklarını tam olarak alamamış alacaklıların ellerindeki aciz vesikaları da yeniden dağıtmadan sonraki duruma göre düzenlenmesi gerekmektedir. Böylelikle aciz vesikasının güncellenmesi mümkün olabilecektir.

Bir mal veya hakkın İİK m. 255 kapsamında sonradan tasfiyeye dâhil olup olmadığı konusunda bir ihtilaf çıkması halinde icra mahkemesi tarafından değil, asliye ticaret mahkemesince bir karar verilmelidir.

II- İflas Tasfiyesinden Sonra Borçluya Ait Şüpheli Bir Mal veya Hakkın Varlığı

İİK m. 255 f. 3 gereğince iflasın kapanmasından sonra şüpheli bir hak ortaya çıkmışsa iflas dairesi bu durumdan alacaklıları haberdar edecektir. İflas dairesi tasfiye sonrasında şüpheli bir hakkın bulunduğunu ilan yoluyla alacaklılara duyurabileceği gibi, mektupla da bu durumdan alacaklıları haberdar edebilir. Gerekirse iflas dairesi tasfiye sonucunda alacağını tamamen alamamış alacaklıları bir alacaklılar toplantısına davet edebilir¹⁷. Buradaki şüpheli hak kavramından anlaşılması gereken, hak sahipliği konusunda var olan ihtilaflardır. Başka bir ifade ile üçüncü kişilerin masaya ait olduğu iddia edilen hak üzerinde talepte bulunmalarıdır¹⁸. Bu halde İİK m. 245'e göre işlem yapılacağı açıkça 255. maddede hükme bağlanmıştır. 245. maddede ise çekişmeli hakları takip yetkisinin devri kurumu düzenlemiştir. Bu hüküm gereğince, alacaklılar müflise ait çekişmeli bir hak için takip yapmayı veya dava açmayı gerekli görmezlerse, o alacağı takip

15) Kuru, s.1377.

16) İsviçre doktrininde bir görüş göre, sıra cetveline geçirilmemiş, sonradan ortaya çıkan alacaklıların da yeniden oluşturulacak sıra ve pey cetveline ilişkin tüm masrafları karşılaması koşuluyla, sonradan ortaya çıkan malın satış bedelinden yararlanabilecekleri kabul edilmektedir. Bu görüşü savunan yazara göre İİK m. 236' nın benzeri bir hüküm olan İİK m.251' de en geç iflas kapanıncaya kadar masaya alacağın yazdırılması mümkündür. Bu durumda iflasın kapanmasından sonra ortaya çıkan ve alacağını sıra cetveline yazdırmayan alacaklının durumu konusunda Kanunda bir boşluk bulunmaktadır. Bu boşluğun ise benzer durumları düzenleyen İİK m.251 f.2 (İİK m. 236 f.2) hükmünün kıyasen uygulanması ile doldurulması gerekir. Fritschi, Rdn.145.

17) Üstündağ, s.199.

18) Tasarrufun iptali davasının açılabilmesi için gerekli olan aciz vesikası bulunması koşulu, iflasın kapamasından sonra alacaklılardan birisi tarafından açılacak iptal davalarında aranmayacaktır (İİK m.277 f.1.b.2). Her ne kadar böyle bir halde aciz vesikası aranmayacağı kanun koyucu tarafından açıkça öngörülümüşse de, alacağını tam olarak alamayan alacaklılara aciz vesikası verilmesi, iflasın kapanması için gerekli olan temel koşullardan birisidir. İflasın kapanmasından sonra açılacak iptal davalarında aciz vesikası koşulunun aranmaması, alacağını sıra cetveline geçirmemiş alacaklılar bakımından önem taşıyabilecektir.

etme yetkisini isteyen alacaklılardan birisine devredebilirler¹⁹. Bu noktada öncelikli olarak alacaklıların söz konusu çekişmeli hakkı takip veya dava konusu yapıp yapmayacaklarının belirlenmesi gerekir. Şayet alacaklılar bu hakkı takip etmek isterlerse, artık yeni bir iflas idaresinin teşekkül etmesi aranmadan, takip veya dava alacaklılar tarafından verilecek talimatlar çerçevesinde iflas dairesi tarafından yürütülecektir. Tabi bu durumda iflas dairesi gerekli masrafların alacaklılar tarafından depo edilmesini isteyecektir²⁰. Görüldüğü üzere iflas tasfiyesinin devamında olduğu gibi iflas idaresinin çekişmeli alacakların devri konusunda yetkisi bulunmamaktadır. Bu yetkinin iflas dairesinde olması da doğrudur çünkü iflasın kapanmasından sonra alacaklılar toplantısının varlığından söz edilemeyecektir. Hacizdeki devirden farklı olarak (İİK m.120) İİK m. 245 gereğince yapılacak devrin konusu sadece alacaklar değil, her türlü çekişmeli hakların devridir²¹.

Alacaklılar, şüpheli alacağın takibinden vazgeçerlerse, alacaklılardan herhangi birisi veya birkaçı böyle bir talep hakkının dermeyanı yetkisini devralmışsa artık bu hak onlar tarafından takip ve dava konusu yapılacaktır. Çekişmeli hakkı takip yetkisini devralan alacaklının, açtığı davayı kazanması halinde dava sonucunda elde ettiği paradan önce kendi alacağını alacak, geriye kalan miktar ise iflas dairesi tarafından diğer alacaklılara sırasına göre ödenecektir. Alacaklılardan hiçbiri çekişmeli alacağa ilişkin takip yetkisini devralmamışsa, bu davayı açma hakkı müflise ait olacaktır. Çekişmeli hakka ilişkin bu davanın genel mahkemelerde görülmesi gerekir. İcra mahkemesinin çekişmeli hakka ilişkin davada görevli olması mümkün değildir.

Yukarıda da bahsedildiği gibi alacaklılardan biri böyle bir çekişmeli hakkın varlığından haberdar olmasına rağmen iflas tasfiyesi sırasında bu hakkı devralma konusunda bir irade göstermemişse, artık tasfiyenin kapanmasından sonra bu hakkı devralması mümkün olmayacaktır. Zira çekişmeli hakkın takibine ilişkin bu hakkından vazgeçmiş sayılmalıdır.

SONUÇ

İflasın kapanmasından sonra masaya dâhil olmayan ve fakat müflise ait olup da masaya dâhil olması gereken bir mal veya hakkın varlığı her zaman olası bir ihtimaldir. İşte bu ihtimalin gerçekleşmesi halinde, iflas tasfiyesi sonucunda alacağını alamamış alacaklılar için yeni bir umut doğmuş olacaktır. İİK m. 255 gereğince tasfiye harici kalmış bir mal veya haktan söz edebilmek için, evvela iflas tasfiyesinin tamamlanıp, alacaklılarını tamamıyla alamamış alacaklılara aciz

19) Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin-Özkan/Özekes, s.770.

20) Üstündağ, s.199.

21) Kuru, s.1356.

vesikasının verilmesi gerekir. Şayet masaya ait malların hiç veya yeterince bulunmaması sebebiyle tasfiye tatil edilmişse, sonradan bulunan malın İİK m. 255 çerçevesinde değerlendirilebilmesi mümkün olmayacaktır. Sonradan bulunan mal veya haktan söz edebilmek için tasfiye sırasında alacaklıların ve iflas idaresinin bu maldan haberdar olmamaları gerekir. Şayet alacaklıların çoğunluğu bu mal veya haktan haberdar olmasına rağmen söz konusu değerler tasfiyeye tabi tutulmamışsa, sonradan bu mal veya hak için İİK m. 255 hükmünün işletilebilmesi mümkün olmayacaktır.

Sonradan bulunan malların satışı, iflas dairesi tarafından normal bir tasfiye sürecinde olduğu gibi açık artırma veya pazarlıkla suretiyle yapılacaktır (İİK m. 241). Fakat iflasın kapanmasından sonra alacaklıların onayını almak kolay olmayacağından, iflas dairesi kendi takdirine göre malların pazarlıkla satışına karar verebilecektir. Kanun koyucu iflasın kapanmasından sonra yeni mal bulunması halinde iflas dairesinin bir an önce harekete geçmesini istediğinden, iflas dairesi, satış için öngörülen sürelerin kısaltılmasına karar verebilir. Fakat her halükarda iflas dairesinin pay cetveli düzenleyerek bunu alacaklıların incelemesine sunması yerinde olacaktır.

İflasın kapanmasından sonra şüpheli bir alacağın varlığı ortaya çıkmışsa, iflas dairesi durumu alacaklılara bildirecektir. Alacaklılar, söz konusu şüpheli alacağın takibi konusunda iflas dairesine yetki vermişlerse, alacaklıların talimatı doğrultusunda iflas dairesi hareket edecek ve ilgili davaları açabilecektir. Şayet alacaklılar şüpheli alacağın takip edilmesini istememişlerse, bu sefer bir veya birkaç alacaklı İİK m. 245 gereğince şüpheli alacağın tahsili için takip yetkisini devralabilirler.

KAYNAKLAR

- Berkin, Necmettin: İflas Hukuku Dersleri, İstanbul 1960.
- Eugen, Fritschi: Verfahrensfragen Bei Der Konkursöffnung, Zürich 2010.
- Jolanta, Kren Kostkiewicz / Walder, Hans Ulrich: SchKG Kommentar, 12. Bası, Zürich 2012.
- Kale, Serdar: Medeni Yargılamada Taraf Ehliyeti, İstanbul 2010.
- Karşlı, Abdurrahim: İcra Ve İflas Hukuku, 3. Bası, İstanbul 2014.
- Kuru, Baki: İcra Ve İflas Hukuku El Kitabı, İkinci Bası, İstanbul 2013.
- Muşul, Timuçin: İcra Ve İflas Hukuku, C.II, Ankara 2013.
- Pekcanitez, Hakan / Atalay, Oğuz / Sungurtekin Özkan Meral / Özekes, Muhammet: İcra Ve İflas Hukuku, 11. Bası, Ankara 2013.
- Staehelin, Adrian / Bauer, Thomas / Stahelin, Daniel: Kommentar Zum Bundesgesetz Über Schuldbetreibung Und Konkurs, 2. Bası 2010
- Üstündağ, Saim: İflas Hukuku, 8. Basım, İstanbul 2009.

ÖZET

İflaın kapanmasından sonra müflise ait olup da masaya dâhil olmayan ve fakat masaya dâhil olması gereken bir mal veya hakkın varlığı her zaman olası bir ihtimaldir. İşte bu ihtimalin gerçekleşmesi halinde, iflas tasfiyesi sonucunda alacağını alamamış alacaklılar için yeni bir umut doğmuş olacaktır. İflaın kapanmasından sonra tasfiyeye tabi tutulmamış bir mal veya hak bulunursa, iflas dairesi o mal veya hakkı paraya çevirecek, elde edilen tutarı da alacağını tam olarak tahsil edemeyen alacaklılara sıralarına göre dağıtacaktır.

Anahtar kelimeler: İflaın Kapanması, İflas, İflas Masası, Alacaklılar, Alacak

KISALTMALAR

Art.: Artikel

b.: Bent

BGE: Bundesgerichts-Entscheidungen (İsviçre)

dp: dipnot

E.: Esas

f.: Fıkra

İİK: İcra ve İflas Kanunu

İİİK: İsviçre İcra ve İflas Kanunu

K.: Karar

m.: madde

Rdn: Randnummer

S.: Sayı

s.: sayfa

SchKG: Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs

TTK: Türk Ticaret Kanunu